

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

08 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління безпекою та ризиками бізнесу
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	Підприємницька діяльність (назва освітньої програми)
освітній ступінь	магістр (назва освітнього ступеня)
форма навчання	денна (денна, заочна, вечірня)
розробник	Каховська Олена Володимирівна (прізвище, ім'я, по батькові)

Статус дисципліни	Нормативна
Мова викладання	українська
Курс / семестр	1 курс / 2 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	3
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Форма підсумкового контролю	залік
Контакти кафедри	Кафедра економіки та підприємництва, 10-й поверх висотного корпусу, к. В-1007, тел. +380731831431, https://pgasa.dp.ua/departament/ep/
Викладачі	Каховська Олена Володимирівна, д.е.н., проф
Контактна інформація викладача (-ів)	kakhovskaya.olena@365.pgasa.dp.ua kakhovskaya.olena@pgasa.dp.ua
Консультації	Графік консультацій розміщено та актуалізується на сторінці кафедри за посиланням https://pgasa.dp.ua/wpcontent/uploads/2017/07/grafik-konsultatsij-2021n.r.-2semestr.pdf

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Управління безпекою та ризиками бізнесу» складена відповідно до освітньої програми підготовки магістрів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Управління безпекою та ризиками бізнесу» є кількісна характеристика та якісна ідентифікація стану підприємства. В сучасних умовах господарювання лише підприємницькі структури, які здатні чинити опір загрозам, розраховувати ризикованість своїх дій, адаптуватися до постійно оновлюваних умов господарювання здатне економічно убезпечити себе, стійко формувати та реалізовувати конкурентні переваги. Загрози існують завжди, але не всі вони чинять негативний вплив на підприємницьку діяльність, з відповідним врахуванням ризиків це може бути шанс для розвитку старт апу або досягнення мети діяльності підприємства в найбільш ефективний спосіб. Ключовий елемент, що сприяє досягненню підприємством своїх коротко- та довгострокових цілей, з огляду на динамічність середовища господарювання є управління на основі забезпечення його економічної безпеки з врахуванням існуючих ризиків.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				II
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	16			16
лабораторні роботи	-			-
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	20			20
підготовка до контрольних заходів	20			20

виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20			20
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю	залік			залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - є отримання знань про використання теоретико-методичних основ оцінки та аналізу стану економічної безпеки підприємства для формування навичок розробки практичних рекомендацій щодо зниження ризиків підприємства та розробки антикризових заходів.

Завдання дисципліни: оволодіння методами та алгоритмами проведення процесу оцінки економічної безпеки підприємницьких структур; розвиток здібностей та навичок щодо визначення імовірних наслідків (негативних чи позитивних) управлінських рішень з оцінкою їх ризикованості; формування прикладних вмінь і навичок оцінити стан та перспективи господарської діяльності з точки зору їх економічної безпеки, визначити механізм ефективного управління на основі ризикованості приймаємих рішень та забезпечення його економічної безпеки.

Пререквізити дисципліни: економічна діагностика, економічне управління у бізнес-структурах.

Постреквізити дисципліни: комплексний тренінг з моделювання розвитку підприємницької діяльності, переддипломна практика, написання кваліфікаційної роботи.

Компетентності:

інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальні:

ЗК1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальні:

СК1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

СК3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері економіки підприємства.

СК4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

РН1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

РН7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

РН9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

РН10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

Методи навчання: практичний, наочний, словесний.

Форми навчання: групові, аудиторні, поза аудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Комплексна економічна діагностика підприємства					
1. Теоретико-методичні основи економічної безпеки підприємництва	12	2			10
2. Загрози економічній безпеці підприємництва	12	2	2		8
3. Оцінка економічної безпеки підприємництва	14	2	2		10
4. Підприємницький ризик і втрати в підприємстві	12	2	2		8
5. Оцінка підприємницьких ризиків	12	2	2		8
6. Система управління ризиками та її методичне забезпечення	14	2	2		10
7. Організація управління підприємницькою діяльністю на основі забезпечення його економічної безпеки та ризикованості діяльності	14	4	4		6
Разом за змістовим модулем 1	60	16	14		60
Виконання курсової роботи					
Підготовка до екзамену					
Усього годин	90	16	14		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Теоретико-методичні основи економічної безпеки підприємництва	2
2	Загрози економічній безпеці підприємництва	4
3	Оцінка економічної безпеки підприємництва	2
4	Підприємницький ризик і втрати в підприємстві	2
5	Оцінка підприємницьких ризиків	2
6	Система управління ризиками та її методичне забезпечення	2
7,8	Організація управління підприємницькою діяльністю на основі забезпечення його економічної безпеки та ризикованості діяльності	4

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Інформаційно-аналітичне середовище економічної безпеки підприємства	2
2	Моделювання рівня економічної безпеки підприємства	2
3	Втрати у виробничому, комерційному та фінансовому підприємстві	2
4	Методи оцінки підприємницького ризику	2
5	Методи та стратегія ризик-менеджменту	2
6,7	Моделювання процесів управління підприємницькою діяльністю на основі забезпечення його економічної безпеки та ризикованості діяльності	4

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом лабораторні роботи не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	20
2	Підготовка до контрольних заходів	20
3	Виконання курсового проекту або роботи	
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Стратегія економічної безпеки підприємництва Основні підходи до дослідження економічної безпеки Класифікаційна система ризиків Системи страхової відповідальності Маржа безпеки	20 4 4 4 4 4
5	Підготовка до екзамену	
	Усього годин	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи та засоби діагностики успішності навчання: письмовий; тестування; розв'язування практичних задач; опрацювання теоретичних і практичних завдань, винесених на самостійну роботу.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Управління безпекою та ризиками бізнесу

Максимальна оцінка за змістовий модуль – 100 балів.

Оцінка поточного контролю змістового модуля складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 16 балів, 1 час – 1 бал);
- присутності студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 7 балів, 1 практичне заняття – 1 бал);
- виконання студентом практичного завдання (максимальна кількість балів – 35 балів: 1 виконане практичне завдання в межах одного практичного заняття – 5 балів (за планом – 7 практичних занять): студент в повному обсязі, якісно та правильно виконав завдання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного матеріалу - 5 бали; відповідь і висновки до завдання студентом виконані правильно, але стисло і неповно. Завдання виконано без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі – 3-4 бали; студент виконав завдання не в повному обсязі і з грубими помилками (відсутні: розрахункові формули, одиниці виміру показників, трансформація отриманих математичних розрахунків в економічно логічно побудовані висновки). Правильні висновки за результатами виконання завдання студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. – 2-1 бал; студент не правильно та/або не якісно виконав завдання і допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає або відповідає з грубими помилками – 0 балів;

– конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях (максимальна кількість балів 12 балів): надання повного розгорнутого конспекту – 12 балів; якщо у конспекті допущені неprincipiові помилки, які не спляплюють основний зміст матеріалу, відсутня необхідна деталізація, студент одержує 9-11 балів; якщо у конспекті розкрито сутність розділу програми, але допущені неправильні тлумачення термінів, класифікацій, студент одержує 5-8 балів; студент не повністю розкрив у конспекті сутність розділу програми, у конспекті допущені грубі помилки (не дотримано логіки викладення матеріалу, помилки в наведеному змісті визначень, наведений зміст конспекту не розкриває його теми – 1-4 бали; якщо повністю відсутня відповідь – 0 балів.

– відповідь на два теоретичні запитання (максимальна кількість 30 балів). За кожну правильну відповідь студент отримує 15 балів.

Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 15 балів:

– Студент повністю розкрив теоретичне питання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного матеріалу. На додаткові запитання викладача студент відповідає якісно – 14 -15 балів;

– Відповідь і висновки на теоретичне питання студентом виконані правильно, але стисло і не повно. Матеріал викладено без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі - 8-13 балів;

– Студент або стисло розкрив суть теоретичного питання або в не повному обсязі і з грубими помилками (нерозуміння термінів, змісту питання; зміст відповіді не відповідає поставленому питанню). Правильні висновки по теоретичному питанню студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент самостійно не відповідає або відповідає тільки за допомогою питань-підказок від викладача - 4-7 балів;

– Студент не розкрив суті теоретичного питання і допустив грубі помилки (нерозуміння термінів, змісту питання; зміст відповіді не відповідає поставленому питанню) при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає або зміст відповіді не відповідає змісту питання - 1-3 балів;

– Студент зовсім нічого не відповів в межах теоретичного питання ні самостійно ні за допомогою питань- підказок від викладача – 0 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається за результатами змістового модуля 1.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів; -надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (при пропусненні лекції) та виконання індивідуального розрахункового завдання (при пропусненні практичного заняття).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Васильців Т.Г., Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: монографія. Львів: Арал, 2008. 384с.-режим доступу- <http://ird.gov.ua/irdp/p20080802.pdf>.
2. Дробний Б. М., Кадрова та інтелектуальна безпека підприємства. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/43_DWS_2015/Economics/10_203131.doc.htm
3. Іванюта Т. М., Заїчковський А. О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 256 с. – режим доступу - <https://subject.com.ua/pdf/61.pdf>.
4. Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Карпов А.В. Економічний ризик та методи його вимірювання. навч. посіб. Одеса, 2011. 200с.
5. Ляшенко О.М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія. 2-ге вид. К. НІСДЮ 2015. 348 с.
6. Отенко І.П., Москаленко Н.О. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посіб. Х. ХНЕУ, 2016. 224 с.
7. Посохов І.М. Управління ризиками у підприємстві: навч. посіб. Х. ХПІ, 2015. 220 с.
8. Роженко О.В. Лекції з дисципліни «Управління економічною безпекою підприємства. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 136с.- режим доступу - http://elibrary.donnuet.edu.ua/1422/1/Rozhenko_KL_2016_12.pdf

Допоміжна

1. Алькема В. Г., Літвін Н. М., Кириченко О. С. Економічна безпека інноваційного підприємства: навч. посіб. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2015. 320 с
2. Економічна безпека: навч. посіб. / З. Варналій [та ін.]; ред. З. Варналій. Київ: Знання, 2009. 647 с.
3. Економічна та майнова безпека бізнесу: навч. посіб. / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.
4. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва: навч. посіб./ Г. В. Соломіна. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.
5. Іванюта Т. М., Заїчковський А. О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової літератури. 2009. 256 с.
6. Кавун С. В., Пилипенко А. А., Репко Д. О. Економічна та інформаційна безпека підприємств у системі консолідації інформації: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 264 с.
7. Небава М. І., Міронова Ю. В. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2017. 73 с.
8. Отенко І. П., Іващенко Г. А., Воронков Д. К. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. 262 с.
9. Подольчак Н. Ю., Карковська В. Я. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 267 с.
10. Perkins D., Radelet S., Lindauer D., Block S. Economics of Development. 7-th edition. New York. WN Norton & Co. 2012. 880 p.

13. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державна служба статистики. <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Законодавча база України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
3. Асоціація професіоналів корпоративної безпеки <https://corporatesecurity.org.ua>
4. АПСЕБ (Асоціація працівників сфери економічної безпеки) <http://apseb.tilda.ws>
5. Фаховий науковий журнал «Фінансові ринки, інституції та ризики» <https://armgpublishing.sumdu.edu.ua/ua/uajournals/uafmir/>

Розробник

(підпис) _____ (О. В. Каховська)

Гарант освітньої програми

(підпис) _____ (П. А. Фісуненко)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
економіки та підприємництва
Протокол від «31» серпня 2020 року №1